

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Τετάρτη 3 Ιανουαρίου 2018
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.1.¹

Η συγγραφέας του δεύτερου κειμένου αίρει πλήρως το χαρακτηρισμό της αρχαίας ελληνικής ως μίας «αχρηστεμένης ή νεκρής» γλώσσας. Κάτι τέτοιο οφείλεται στο γεγονός, ότι αρχικά σε λεξιλογικό αλλά και γραμματικοσυντακτικό επίπεδο χρησιμοποιούμε καθημερινά όρους των αρχαίων ελληνικών. Γι' αυτό τον λόγο, η ολοκληρωμένη διδασκαλία της αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ορθή γνώση της νέας ελληνικής γλώσσας. Μάλιστα, δεν πρόκειται για μια αχρηστεμένη γλώσσα, δεδομένης της σύνδεσης που υπάρχει ανάμεσα στα αρχαία ελληνικά και τις υπόλοιπες επιστήμες. Αναλυτικότερα, τα πρώτα συνιστούν τα θεμέλια του λεξιλογίου που χρησιμοποιείται στους ανθρωπιστικούς και θετικούς κλάδους. Επομένως, τα αρχαία ελληνικά αποτελούν μια ζωντανή και γνωστικά αναγκαία γλώσσα.

A.2.²

Οι σύγχρονοι νέοι δεν εκφράζουν ενδιαφέρον για τη μελέτη των αρχαίων ελληνικών. Αυτό συμβαίνει, διότι η τεχνολογικά εξελιγμένη εποχή δεν ταιριάζει με το πνεύμα και τη φιλοσοφία της αρχαίας γλώσσας και γραμματείας. Επίσης, τους ωθεί στην ενασχόληση με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κατά τη διάρκεια της διασκέδασης και της ψυχαγωγίας τους. Γι' αυτό, ενδιαφέρονται περισσότερο για τα κινητά τηλέφωνα και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Χρησιμότερη, επομένως, θα ήταν η ενίσχυση του μαθήματος της Πληροφορικής.

B.1. α³. Ο τρόπος ανάπτυξης της παραγράφου είναι η **αιτιολόγηση**⁴. Η θεματική περίοδος της παραγράφου μάς προκαλεί το ερώτημα «γιατί» οι μαθητές

¹ Ακολουθεί τις Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στις Α΄, Β΄ Ημερήσιου ΓΕΛ και Α΄, Β΄, Γ΄ Εσπερινού ΓΕΛ για το σχολ. έτος 2017- 2018, 9/10/2017.

² Έκφραση Έκθεση τεύχος Α΄, σελ. 71.

³ Γλωσσικές Ασκήσεις Γενικό Λύκειο, σελ. 182- 185.

⁴ Έκφραση Έκθεση τεύχος Α΄, σελ. 71.

αντιπαθούν τα αρχαία, δεν τα καταλαβαίνουν και οδηγούνται στην απαξίωσή τους. Στα σχόλια της παραγράφου ερμηνεύεται και αιτιολογείται το νόημα της κύριας ιδέας της θεματικής περιόδου με επιχειρήματα που δίνονται μέσω αιτιολογικών προτάσεων «**Αυτό συμβαίνει, γιατί..., Γι' αυτό τον λόγο, μέχρι οι καθηγητές... να περιοριστεί στο μεταφρασμένο κείμενο, γιατί...**» Χαρακτηριστική είναι και η χρήση των αιτιολογικών διαρθρωτικών λέξεων και φράσεων «**γιατί, γι' αυτό τον λόγο, γιατί**».

β⁵. Θεματική περίοδος: «Κατά τη γνώμη μου,... σε βάρος των νέων ελληνικών.»

Σχόλια/ λεπτομέρειες: «Τα νέα ελληνικά είναι... οι ανάγκες διδασκαλίας τους.»

Περίοδος κατακλείδα: Δεν υπάρχει.

B2. α⁶.

1. Ποιητική/ συνυποδηλωτική
2. Αναφορική/ δηλωτική
3. Ποιητική/ συνυποδηλωτική
4. Ποιητική/ συνυποδηλωτική

β⁷. 1ε - 2δ - 3β - 4στ - 5α (από τη στήλη Β, περισεύει το στοιχείο γ).

B.3.α⁸. 1) Η αρχαία ελληνική γλώσσα και γραμματεία είναι, **συνιστά, θεωρείται, λογίζεται** βασικό μάθημα του σχολικού προγράμματος των τάξεων του γυμνασίου, όσο και του γενικού λύκειου.

2) ...να μετέπειτα **καταλάβει, αντιληφθεί** την συγγραφή σπουδαίων ελληνικών λογοτεχνικών κειμένων...

3) ... θέλω να **υπογραμμίσω, αναδείξω, επισημάνω** ότι τα νέα ελληνικά δε μαθαίνονται μέσα από ετυμολογικές αναλύσεις,...

4) ... θεωρώ πως θα ήταν **καταστροφικό, καταστρεπτικό, τραγικό, μοιραίο** σφάλμα...⁹

β¹⁰. **χρήση + ποιώ** → ποιητής, ποίημα, ποιητικός, περιποίηση, εκποίηση

υπό + γράφω → γράμμα, γραφείο, γραφή, γραμματοκιβώτιο, υπογράμμιση.

⁵ Γλωσσικές Ασκήσεις Γενικό Λύκειο, σελ. 173- 174.

⁶ Έκφραση Έκθεση τεύχος Α', σελ. 42-44. Ακολουθεί τις Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στις Α', Β' Ημερήσιου ΓΕΛ και Α', Β', Γ' Εσπερινού ΓΕΛ για το σχολ. έτος 2017- 2018, 9/10/2017.

⁷ Γλωσσικές Ασκήσεις Γενικό Λύκειο, σελ. 174- 175.

⁸ Τα συνώνυμα ακολουθούν το Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας Γ. Μπαμπινιώτη και το Ερμηνευτικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Α' Β' Γ' Γυμνασίου.

⁹ Οι μαθητές χρειάζεται να γράψουν μόνο μια συνώνυμη λέξη.

¹⁰ Γλωσσικές Ασκήσεις Γενικό Λύκειο, σελ. 122- 130.

Γ. ¹¹**Ενδεικτικός πρόλογος:**

Διαχρονικά οι μαθητές εξέφραζαν τη δυσφορία τους για συγκεκριμένα σχολικά μαθήματα. Στις μέρες μας, ένα από αυτά, το μάθημα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, τείνει να απαξιωθεί ολοκληρωτικά. Μάλιστα, οι αρμόδιοι εκπαιδευτικοί φορείς δείχνουν να κατανοούν τη συγκεκριμένη εξέλιξη, μετατοπίζοντας το ενδιαφέρον στη διδασκαλία άλλων γνωστικών αντικειμένων. Το γεγονός εγείρει αναπόφευκτα προβληματισμούς, όχι μόνο αναφορικά με τη διαφύλαξη της πολιτιστικής μας ταυτότητας και τη διατήρηση της εθνικής μας συνέχειας, αλλά δεδομένης και της αξίας του για την εκμάθηση των νέων ελληνικών.

Κύριο Μέρος:**Α΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ****1. Στείρα διδασκαλία.**

Δίνεται έμφαση σε γραμματικούς και συντακτικούς κανόνες, χωρίς να αναλύεται ουσιαδώς το νόημα και περιεχόμενο των αρχαίων κειμένων. Επίσης, δεν καταδεικνύεται η σχέση που δημιουργείται σε νοηματικό αλλά και λεξιλογικό επίπεδο με τη σύγχρονη εποχή και γλώσσα. Έπομένως, αντιμετωπίζεται ως ένα μεμονωμένο και αποκομμένο από τα σύγχρονα δεδομένα μάθημα.

2. Παραδοσιακός τρόπος διδασκαλίας του μαθήματος.

Δεν προσελκύει το ενδιαφέρον των μαθητών, ενώ οι ίδιοι λειτουργούν απλώς ως παθητικοί δέκτες τις περισσότερες φορές.

3. Σύγχρονα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Εξαιτίας τους οι νέοι έχουν συνηθίσει σε ένα αρκετά απλό και συχνά φτωχό λεξιλόγιο, με αποτέλεσμα να εκδηλώνουν αρκετές αντιδράσεις στη διαδικασία εμπλουτισμού του. Ταυτόχρονα, αγνοώντας τη σημασία πολλών λέξεων, θεωρούν το μεγαλύτερο ποσοστό της αρχαίας ελληνικής γλώσσας απαρχαιωμένο και εκτός της σύγχρονης πραγματικότητας.

4. Επιφανειακές σύγχρονες διαπροσωπικές σχέσεις.

Αυτές έχουν ως αποτέλεσμα την τυποποιημένη και περιορισμένη επικοινωνία τους, οδηγώντας στη συρρίκνωση του λεξιλογίου τους και κατ' επέκταση στην αποθάρρυνση από τον εμπλουτισμό και τη συσχέτιση της «ελλιπούς» γλώσσας τους με την αρχαία ελληνική.

¹¹ Έκφραση Έκθεση τεύχος Α΄, η έννοια της γλώσσας και συναφή θέματα αναπτύσσονται στις σελ. 7-84.

Χρησιμοθηρική προσέγγιση της γνώσης.

Κύριος στόχος καθίσταται η βαθμοθηρία. Έτσι, οι μαθητές εστιάζουν στην αποστήθιση εκείνων των γνώσεων που θα διασφαλίσουν την επιτυχία τους στις εξετάσεις. Έχει δοθεί έμφαση στις θετικές επιστήμες, με αποτέλεσμα όχι μόνο τον παραγκωνισμό των ανθρωπιστικών αλλά και της αξίας της ολοκληρωμένης και ορθής γνώσης της μητρικής μας γλώσσας.

5. Άγνοια του ιστορικού παρελθόντος του ελληνισμού.

Η αλλοτρίωση από την πολιτισμική κληρονομιά του ένδοξου μεγαλείου της Ελλάδας και των επιτευγμάτων του αρχαίου ελληνικού κόσμου επιφέρει τη συνεπακόλουθη αδιαφορία της εκμάθησης της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και της γνώσης των ριζών της σύγχρονης ομιλουμένης.

Β΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ**1. Δημιουργία επαφής με τα πνευματικά δημιουργήματα των προγόνων μας.**

Ο μαθητής διευρύνει τους πνευματικούς και γνωστικούς του ορίζοντες, καθώς λαμβάνει πληροφορίες για τον αρχαίο ελληνικό κόσμο, τη νοοτροπία και τις αξίες του ανθρωπισμού, που τον δίδειαν.

2. Πληρέστερη εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας.

Μπορεί, δηλαδή, ο μαθητής να διακρίνει τη συνέχειά της μέσα στον χρόνο, αναγνωρίζοντας ότι η αρχαία ελληνική αποτελεί τον συνδετικό κρίκο μεταξύ παρελθόντος και παρόντος, και συνεπακόλουθα κατανοεί το ιστορικό της μεγαλείο και αξία.

3. Όξυνση τη νοητικής και πνευματικής ικανότητας.

Εφόσον η γλώσσα και το πνεύμα αποτελούν αλληλένδετες έννοιες, μέσα από την εκμάθηση της αρχαία ελληνικής γλώσσας ο νέος δύναται να αξιολογήσει τα σύγχρονα πεπραγμένα στον πολιτισμό βάσει των αξιών και των πνευματικών διεργασιών που έχουν ήδη επιτελεστεί κατά την εκμάθησή της.

4. Γνώση των θεμελίων του πολιτισμού του.

Προσεγγίζει και βιώνει τα βασικά στοιχεία της εθνικής του ταυτότητας, ενώ παράλληλα κατ' αυτό τον τρόπο είναι σε θέση να αμυνθεί κατά της πολιτισμικής αλλοτρίωσης που επιφέρει το σύγχρονο πνεύμα της παγκοσμιοποίησης.

5. Παροχή ευκαιριών στον μαθητή για επαφή με τις αρχές του δημοκρατικού πολιτεύματος και της φιλοσοφικής σκέψης.

Άλλωστε, η Ελλάδα έχει αποτελέσει τη γενέτειρά τους, ισχυροποιώντας μελλοντικά τη θέση του στον σύγχρονο κόσμο και διαμορφώνοντας στέρεα πολιτική και πολιτισμική συνείδηση.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2018
Α΄ ΦΑΣΗ**E_3.Nλ1(α)****Ενδεικτικός επίλογος:**

Σε μια εποχή, η οποία μεταξύ άλλων χαρακτηρίζεται από την τάση απαξίωσης της γνώσης, η επαφή των νέων με την παράδοση θα μπορούσε να αποτελέσει προτεραιότητα για την ψυχαγωγία τους. Επομένως, κρίνεται σκόπιμο να τεθούν ξανά οι εκπαιδευτικοί στόχοι, ώστε οι διδακτικές ώρες της αρχαίας και της νέας ελληνικής γλώσσας να καθίστανται ενδιαφέρουσες και να συμβάλουν στη γόνιμη επαφή των νέων με την πολιτιστική τους παράδοση.

ΟΕΦΕΕ